DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI.

Nr.61o SOBOTA 18.GRUDNIA 1943 r. ROK IV.

POLSKA A DWUPRZYMIERZE ROSYJSKO-CZESKIE.

Londyński "Dziennik Polski" zamieścił artykuł,będący półoficjalnym komentarzem rządu polskiego odnośnie paktu czesko-sowieckiego i zaproszenia skierowanego w mowie czeskiego ministra Ribki pod adresem Polski o przystąpieniu do paktu czesko-rosyjskiego. Ten półoficjalny komentarz podajemy w skrócie,nadanym wczoraj w polskiej audycji z Londynu :

"Pakt czesko-rosyjski jest przedmiotem licznych spekulacji podobnie jak i zaproszenie,skierowane przez Czechy do Polski o przystąpienie do dwustronnego paktu. Postawa nasza wobec zawartego czesko-rosyjskiego sojuszu jest pozytywna. Rząd nasz zawsze podkreślał swą wolę utrzymania przyjaznych stosunków z Rosją,uważając dobro i szczere sąsiedzkie współżycie za konieczne dla obopólnego bezpieczeństwa i pokoju. Rząd polski jednak uważa,że dla szerszego bezpieczeństwa winno się znaleźć rozwiązanie w szerszych rozmiarach a nie przez dwustronne pakty. Polska żywi przekonanie,że system powszechnego bezpieczeństwa,wiążący ją z demokracjami Zachodu jest konieczny dla zabezpieczenia przed agresją niemiecką. Sojusze z Francją i Anglią nie pozostawiły Polskę samotną w jej walce w roku 1939. Rząd polski wyraża przekonanie,że w wypadku rozszerzenia sojuszu czesko-sowieckiego na inne państwa,powstanie jeszcze jeden czynnik bezpieczeństwa przed agresją niemiecką na Wschodzie. Wzajemne uznanie suwerenności,zapewnienie nieinterwencji we wzajemnych stosunkach - będące punktami paktu,są to podstawy dobrego współżycia sąsiedzkiego. Konieczne jest ponadto wzajemne zapewnienie utrzymania zasad wolności,niepodległości i integralności państwowej. Prócz innych zagadnień pominię tych w pakcie winno nastąpić również współdziałanie mniejszych państw. Wprowadzenie w życie wszystkich tych zasad równocześnie,stanie się ważnym czynnikiem w systemie powszechnego bezpieczeństwa".

NALOT NA BERLIN.

W czwartek w godzinach wieczornych silne formacje Lancastrów zbombardowały Berlin,zrzucając w ciągu 25 minut 1.5oo ton bomb. Nalot nastąpił w kilka godzin po dziennej akcji Amerykan nad Niemcami i objął półn.zachodnią część miasta a zwłaszcza Spandau. Wyrządzone szkody są bardzo wielkie,co oficjalnie przyznają nawet Niemcy.Początek nalotu nastąpił w kilka chwil po zakończeniu mowy Goebbelsa,w której dziękował on 68.ooo żołnierzy za ich pracę przy uprzątaniu gruzów. Dotąd w sześciu nalotach w listopadzie i grudniu Berlin otrzymał porcję 1o.ooo ton bomb. Równocześnie z akcją nad Berlinem Moskity atakowały zach.Niemcy oraz minowano wody wroga. Z wszystkich tych operacyj nie wróciło 3o maszyn. W dzień Amerykanie uderzyli na półn.zachodnie Niemcy,szczególnie ciężko bombardując Bremę. Naloty objęły północną Francję,co kontynuowano również w dniach poprzednich. Straty własne wyniosły 12 maszyn,zestrzelono jednak 18 niemieckich myśliwców. Samoloty niem.nie były nad Anglią.

INNE FRONTY.

POŁUDNIE. - VIII armia przekroczyła drogę między Ortona a Orsogna w trzech punktach. Walki toczą się na przedmieściach płonącego miasta Orsogna. Na odcinku V armii akcja patroli. Trzysta bombowców atakowało linię kolejową,prowadzącą przez Brenner w trzech punktach t.j.w Insbrucku,Bozen i Viso. Wszystkie samoloty wróciły. Wczoraj bombardowano Padwę,Civitavecchia i Dogna we Włoszech oraz Szebenik i Dubrownik w Jugosławii. Straty trzy samoloty przy zestrzeleniu 11-tu niemieckich. Powstańcy jugosłowiańscy powstrzymali niemiecką ofenzywę w Chorwacji i w niektórych punktach przeszli do kontrataku.

PACYFIK. - W środę rano oddziały amerykańskie wylądowały na południowym wybrzeżu Nowej Brytanii. W ciągu 5-ciu godzin został opanowany cały półwysep Arade. Amerykanie nie ponieśli żadnych strat w okrętach i samolotach,straty lą-

dowe są minimalne. Desant został wykonany jako skombinowana akcja morsko-lądowo-powietrzna. W czasie akcji siły amerykańskie bombardowały - pozycje japońskie z morza i powietrza, Japończycy zostali kompletnie zaskoczeni. Celem operacyj jest dotarcie do północnych wybrzeży i zajęcie - Rabaul, najważniejszej bazy w tym rejonie. Dalszym obiektem ataków sprzymierzonych - będzie główna baza japońska na wyspie --- Truck w archipelagu Karolinów. Obecnie w rękach Amerykan znajduje się cieśnina Vitias, dzieląca północne wybrzeże N.Gwinei - od południowego wybrzeża N.Brytanii.

WSCHÓD. - Na południe od Malin i północny zachód od Radomyśla Rosjanie odzyskali 4 miejscowości. W łuku Dniepru Rosjanie opanowali pasmo lasów na północ od Smiły.- Żywsza akcja panuje poza tym tylko koło - Czerkas i Kirowogradu. W ciągu dnia zestrzelono 100 niem.samolotów.

MORZE. - Atak łodzi podwodnych na --- północnym Atlantyku na dwa konwoje płynące na zachód został odparty bez najmniejszych strat. Zatopiono 2 niem.łodzie podwodne. -

ROZNE WIADOMOSCI.

- Gen.Smuts nawiązując do komentarzy -- swego przemówienia zaznaczył ponownie, że nie chodziło tu o żaden program urzędowy, lecz jedynie o wysunięcie pewnych sugestyj, opartych na jego osobistych poglądach. --- Zgromadzenie przed którym przemawiał nie - posiadało ani charakteru urzędowego, ani - też specjalnego znaczenia politycznego. -

- Papież interweniował w sprawie aresztowań i strzelań księży włoskich. W odpowiedzi na interwencję Papieża Niemcy zaznaczyli, że kompetentnym w tej sprawie jest - tylko faszystowski rząd republikański. Jak wiadomo Watykan nie utrzymuje z tym rządem stosunków. Należy zarazem podkreślić, że -- jak donoszą źródła neutralne między rządem faszystowskim a władzami niemieckimi w północnych Włoszech panują bardzo silne roz - dźwięki. Dowodem tych tarć jest zapowiedź wygłoszona wczoraj przez faszystowską radiostację, że działalność jej ustaje z dniem wczorajszym.

- Radio węgierskie doniosło, że odbyło - się 5-godzinne posiedzenie parlamentu bułgarskiego, poświęcone aktualnej sytuacji. - Prasa węgierska protestuje gwałtownie przeciw ukaraniu Węgier, bowiem jak twierdzi - "nie z naszej winy bierzemy udział w woj - nie".

- Ze strony szwedzkich kół politycznych coraz częściej dają się słyszeć głosy, że Szwecja będzie zmuszona zerwać z neutralnością, nauczoną doświadczeniem ostatniej - wojny, iż neutralność jest nikłym zabezpieczeniem bytu państwowego i mniejsze państwa muszą zdecydowanie wystąpić w celu ustalenia przyszłego porządku świata, mimo, że będzie to połączone z pewnym ryzykiem.-

- Dr.Tehl omawiając w radio berlińskiem stan niemieckiego lotnictwa stwierdza, że produkcja znacznie się zmniejszyła, gdy równocześnie siły lotnicze aliantów rosną. - Pesymistycznie również zapatruje się na - walkę młodych i niedoświadczonych lotników niemieckich, będących w akcji bez wypoczynku - z dobrze wyszkolonym i posiadającym - duże rezerwy personalem lotnictwa sprzymierzonych.

- W Rosji odbywa się pierwszy proces - przeciwko zbrodniarzom wojennym. Na ławie oskarżonych zasiedli dwaj Niemcy i jeden - Rosjanin. Niemcy przyznali się do winy, -- tłumacząc się, że musieli spełniać tylko - rozkazy. Jeden z nich dowódca SS, zapytanykogo uważa za największego winowajcę zbrodni oświadczył, że w pierwszym rzędzie Hitlera, a w drugim Himmlera. Teoria Herrenvolku była główną przyczyną zbydlęcenia - Niemców.

- Odbyło się zebranie tureckiej partii ludowej, na którym minister spraw zagranicznych złożył sprawozdanie. M.i.oświadczył, że obecna sytuacja może wymagać od Turcji dodatkowych ofiar i ciężarów.

Premier Churchill zapadł na jednostronne zapalenie płuc. Przy chorym przebywają żona, córka i syn. Choroba została opanowana i nie rozszerza się, a w stanie zdrowia chorego nastąpiła poprawa.

- W dn.11.bm.odbyła się w Londynie uroczysta dekoracja odznaczeniami brytyjskimi 2L oficerów sprzymierzonych, w tej liczbie udekorowano 10-ciu oficerów polskich.

OSTATNIE WIADOMOSCI, godz.8.30 rano.

- Szwecja doniosła, że Berlin pali się - nadal.- - Na Nowej Brytanii Amerykanie posuwają się zwycięsko ku północnemu wybrzeżu.

NA FUNDUSZ PRASY : Od Wujaszka-10, Miśka-20, Czarnota-30, Strach-20, Torba-20, Złób-5, --- Orzech-60, Rak-50, Mamusia-100, Spiący-30, G.K. -40, Nr.18-100, Irys-50, Mała Baśka-20, X.Y.-20, Przeciw konfidentom od Nazifeind-100, Wisła-100, Bicz-200, Stasia-225, zł.

NA WIEZNIOW I RODZINY : Pro Arte-200, Maja - 80, Bez tytułu-200, Ochman-40, Koło-20, Trójkąt -20, Weba-60, Chinka-100 zł.

Na fundusz "NAROD ZIEMIOM GRANICZNYM" - Ada - 150, Mazury-30, Kocioł z piątką-100 zł.

Afera gen. Smutsa

Przemówienie premiera Unii Południowo-Afrykańskiej gen.Smutsa,wygłoszone dn. 25.listopada na zebraniu parlamentarzystów imperium brytyjskiego bez przesady nazwać można aferą polityczną,która mogła nawet stać się przyczyną nieprzyjemnych dla Anglii powikłań międzynarodowych,gdyby nie pospieszna interwencja rządu,który starał się wrażenie tego przemówienia przez jasną enuncjację osłabić. Sprawa ta przybrała charakter afery z tego względu, że gen.Smuts,członek brytyjskiego gabinetu wojennego uważany powszechnie za wybitnego męża stanu,a niewątpliwie stojący bardzo blisko polityki premiera Churchilla,wystąpił z projektem organizacji powojennej Europy na podstawie zasady sfer interesów,zwalczanej przez wszystkie państwa mniejsze,a przekreślonej jako przyczyna wszystkich konfliktów międzynarodowych przez deklarację moskiewską. Generał Smuts przystępując do omówienia polityki przyszłej Europy z góry oświadczył,że jego koncepcje są niebezpieczne,a nawet mogą się wydawać prowokujące. I miał słuszność. Prowokujące było najpierw oświadczenie,że w przyszłej Europie Francja jako wielkie państwo musi zniknąć. Zniknąć również Włochy,wreszcie Niemcy po miażdżącej klęsce zostaną wymazane z mapy Europy. Ich miejsce zajmie - wedle zdania generała Smutsa - Rosja,której potęga będzie tem większą,że upadnie Japonia i tym samym przeciwwaga Rosji od wschodu. Rosja zdobędzie sobie w rezultacie w Europie pozycję,jakiej żaden inny naród jeszcze w dziejach Europy nie zajmował. Postawienie sprawy w ten sposób nazwał gen.Smuts zimną kalkulacją i niewątpliwie także miał słuszność,nie zdawał sobie jednak sprawy, że ta właśnie zimna kalkulacja jest niczym innym jak przegraną Wielkiej Brytanii. Choć niewątpliwie nie obce mu były pewne skrupuły - gdy mówił,że W.Brytania wyjdzie z tej wojny w świetle wielkiej sławy prestiżu,ale będzie biedna. Prawda, gen.Smuts i w tym wypadku miał słuszność, nie stwierdził jednak równocześnie,że wojna obecna zakończy się ogromnym zubożeniem całej Europy. A przede wszystkim zubożeniem Rosji,która wprawdzie wyjdzie z wielkim autorytetem politycznym,ale będzie wyczerpana tak dalece,że uzyskane atuty trudno jej będzie zrealizować. Rozumiejąc jednak,że pozycja Anglii wobec rosnących wpływów rosyjskich coraz bardziej się osłabia,gen.Smuts wysuwa koncepcję wzmocnienia swego stanowiska przez najściślejszą łączność z małymi państwami Europy zachodniej,hołdującym tym samym zasadom politycznym. A więc idzie tu tylko o państwa zachodnie,czyli o Hiszpanię,Portugalię,Belgię i Holandię,bo znaczenie Francji wedle koncepcji gen.Smutsa zostanie zredukowane do minimum,a Dania wejdzie niewątpliwie w ściślejsze porozumienie z państwami północnymi czyli znajdzie się znowu poza zasięgiem angielskiej sfery interesów. Ale i te państwa gen.Smuts pragnie zepchnąć do roli dominium brytyjskiego,twierdzi bowiem,że one natchnienie dla swej przyszłości mogą znaleźć w jednym z największych tworów w historii, jakim jest imperium brytyjskie. Oczywiście są to koncepcje śmiałe,ale prawdopodobnie niewykonalne,bo trudno przypuścić aby np. Francja zadowoliła się rolą dominium imperium brytyjskiego. O innych państwach Europy gen.Smuts nie wspomina uważając,że muszą one wejść w orbitę wpływów sowieckich.

Oczywiście te poglądy prem.Smutsa musiały się spotkać ze zdecydowaną reakcją przede wszystkim ze strony francuskiego Komitetu Wyswobodzenia Narodowego,który przez komisarza informacji Bonneta złożył formalny protest przeciwko wszelkim koncepcjom dyrektoriatu wielkich mocarstw oraz przekreśleniu stanowiska Francji. Sprawa ta niewątpliwie nie nabrałaby tak wielkiego rozgłosu gdyby nie osoba gen. Smutsa i gdyby nie fakt,że mowa jego ogłoszona została przez radio londyńskie dopiero 2.grudnia,a więc przeszło tydzień po jej wypowiedzeniu,właśnie w chwili gdy w Teheranie toczyły się rozmowy nad zredagowaniem deklaracji,w której starano się zagwarantować suwerenność państw mniejszych. Chcąc osłabić wrażenie,które enuncjacja gen.Smutsa wywołała,wicepremier Atlee oświadczył w Izbie Gmin,że mowa ta nie miała charakteru oficjalnego i w żadnym wypadku nie pokrywa się z polityką rządu brytyjskiego,co zakończyło oczywiście całą aferę. Ukazanie się deklaracji teherańskiej,w której koncepcja sfery interesów została pośrednio również odrzucona,rozwiała ostatecznie wszelkie zaniepokojenie,wywołane mową gen.Smutsa. Zgodzono się bowiem,że gen.Smuts wypowiedział tylko własne przekonanie,co przyjęła również za dobrą monetę propaganda niemiecka,która wielkich atutów jakie mowa ta zawierała,zupełnie nie umiała wyzyskać.

PIERWSZE REZULTATY TEHERANU.

Z lakonicznego ogólnego i oficjalnego komunikatu,wydanego przez przedstawicieli-narodów sprzymierzonych po rozmowach w Teheranie,oczywiście można wyprowadzić rozmaite wnioski,jednak pomijając czysto logiczną i dialektyczną metodę,doniosłość i rezultaty tych obrad ujawniają się przedewszystkim w zjeździe,który bezpośrednio po niej nastąpił w Kairze,gdzie na zaproszenie zarówno Wielkiej Brytanii,USA i Rosji-udział w obradach wzięła Turcja. Oczywiście zacieśniło to ogromnie stosunki między Turcją a sprzymierzonymi,ku rozpaczy Niemiec,które liczyły na sprowokowanie konfliktu przede wszystkim między Turcją i Sowietami. W chwili obecnej Turcja dała poznać aż nazbyt dobitnie,co myśli o niemieckich usiłowaniach. Drugim punktem pozwalającym na konkretyzację postanowień teherańskich,jest aneks odnoszący się do Iranu i pozwalający sprecyzować stanowisko wielkich mocarstw wobec narodów małych liczebnie. Apel do narodów pragnących usunięcia i wyzwolenia się z pod tyranii niewolniótwa,ucisku,nietolerancji i przyłączenia się do rodziny narodów demokratycznych wskazuje,że każdy naród ma przed sobą drogę otwartą o ile oczywiście udzieli pomocy państwom sprzymierzonym i uczyni wkład własnej energii w celu uzyskania swojej wolności. Nie znaczy to by każdy nawrócony z wrogiego obozu naród był przyjęty zaraz z otwartymi ramionami,niemniej narodom i państwom postawionym bądź dzięki polityce fałszywej i samowolnej swego rządu,bądź porwanym falą terroru i presji w nader krytyczne położenie,umożliwiona została rehabilitacja,odwrót i ekspiacja. Nastroje w Bułgarii i reakcja na Węgrzech są najwymowniejszym dowodem,że tekts deklaracji w Teheranie nie uszedł uwagi,że wasale i kontrahenci strony przeciwnej zastanawiają się bardziej nad własną przyszłością, niż złudnymi obietnicami nowego porządku w Europie pod wysokim patronatem t.j.bezwzględną hegemonią Niemiec.

KONCOWE WYNISZCZANIE ZYDOW.

Tydzień po tygodniu likwidują Niemcy-ostatnie skupienia żydowskie w Polsce. Wystrzelano ostatnio Zydów w Przemyślu, wykończono resztę w Rzeszowie,zlikwidowano żydowskie obozy pracy w Krakowie i Lwowie, dalej w Trawnikach i Poniatowie. W jednym-tylko wypadku powiodła się Zydom akcja oporu. Mianowicie w połowie października więźniowie żydowscy rozbili obóz w Sobiborze i w liczbie kilkuset zbiegli do lasów,zgładziwszy kilkudziesięciu swych oprawców,SS-manów i Ukraińców. Przy tej okazji spalili Zydzi krematorium i baraki. Koła oficjalne obliczają,iż w chwili obecnej ogólna ilość Zydów w całej Polsce wraz z przebywającymi w obozach koncentracyjnych,w lasach i wśród ludności polskiej nie dochodzi do 4oo.ooo. Równocześnie likwiduje się cmentarze zydowskie.Kamienne nagrobki rozsprzedaje się na płyty chodnikowe oraz zachęca się jawnie złodziei i męty do kradzieży i niszczenia nagrobków.

KRONIKA KRAKOWSKA.

Krämer przygotowuje w magistracie nowe biuro dla Urzędu Pracy,gdyż w styczniu 1944 mają być nowe łapanki na kobiety,jako lepszy materiał do pracy. Stwierdzono, że gestapowcy przy pomocy granatowych ściągają z nóg przechodniom buty oficerskie i wzamian za nie dają drewniane obuwie. Większa akcja w tym stylu jest przygotowywana.

<u>Ostrzeżenie</u>. - W czasie ostatnich łapanek gestapo posługuje się aresztowanymi członkami organizacyj niepodległościowych jako wabikiem. Podchodzących do nich znajomych gestapowcy natychmiast aresztowali. Tym się także tłumaczy fakt,że szereg osób widziało na ulicach "zakładników" umieszczonych na ogłoszeniach.

Do krakowskiego gestapo sprowadzono z Górnego Sląska,Pomorza i Poznańskiego dużo kobiet,które mają wkręcać się do towarzystw polskich i podsłuchiwać rozmowy. Część tych kobiet ma być następnie przewieziona do Warszawy.

W tramwajach krakowskich,w przedziałach dla Polaków,będą jeździć Volksdeutsche,by śledzić rozmowy,podsłuchiwać uwagi przy czytaniu gońca,a nawet wyłapywać ironiczne uśmiechy przy czytaniu komunikatów frontowych,co wszystko będzie wystarczającym powodem do aresztowania. Konduktorki-volksdeutsche,które jeździły w tramwajach nr.3 i 2 będą przydzielone do przydziałów polskich.

NA FUNDUSZ PRASY : Galapagos-5o,Biała-5o, Sasza-1oo,Boruta-2o,Iskra-25,Kocioł z piątką-8o,Tosia-2o,Gwiazda-5o,Leonidas-2o, Tas-5o,Karo-1oo,Watro-5o,Ira-3o,Zdziarski-papier,Wywidąb-1oo matryc,Jok-25 matryc.
NA WIEZNIOW I RODZINY : P.P.-3o,Weba-6o, Chinka-1oo.